



Αφού μελετήσετε τα **φυλλάδια** που σας έχουν δοθεί σχετικά με την **Πειθώ** καθώς και τις **σελίδες 12 – 23 του σχολικού βιβλίου** να μελετήσετε το κείμενο του **Ε.Π. Παπανούτσου Ψυχολογία των Νεοελλήνων [σσ. 32-33]** και να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στα ερωτήματα **α) και δ)** που ακολουθούν.

Απαντήσεις

α) Ο δεύτερος συνομιλητής αντικρούει τη γενίκευση με ακόλουθα αντεπιχειρήματα:

- Η κακή οδηγική συμπεριφορά περιορίζεται σε μια μικρή μερίδα, κυρίως νεαρής ηλικίας, ατόμων που δεν διαθέτουν την απαραίτητη σύνεση, σοβαρότητα και υπευθυνότητα στον τρόπο οδήγησής τους.
- Οι κάτοικοι των άλλων κρατών έχουν μεγαλύτερη εξοικείωση με το αυτοκίνητο λόγω της μακροχρόνιας χρήσης του ως τα μέσου συγκοινωνίας, ενώ στην Ελλάδα η χρήση του είναι σχετικά πρόσφατη [το αυτοκίνητο ως μαζικό μέσο συγκοινωνίας εισήχθη στην Ελλάδα κατά τη δεκαετία του 1960].
- Οι αυτοκινητοβιομηχανίες για λόγους ανταγωνισμού προωθούν στην αγορά ταχύτερα και πιο επικίνδυνα αυτοκίνητα τα οποία προκαλούν ατυχήματα όταν μάλιστα τα χειρίζονται οι νεαροί και θερμόαιμοι οδηγοί.
- Το κράτος δεν λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση των κρουσμάτων κακής κυκλοφοριακής συμπεριφορά των αυτοκινητιστών, αφού δεν επιβάλλει για παραδειγματισμό τις δέουσες ποινές στους κακούς, παράνομους και επικίνδυνους οδηγούς.

δ) Από την αντιπαράθεση των θέσεων και επιχειρημάτων των δύο συνομιλητών η πλάστιγγα γέρνει προς την πλευρά της άποψης του δεύτερου συνομιλητή.

Ο πρώτος συνομιλητής χρησιμοποιεί συλλογισμούς οι οποίοι καταλήγουν σε αυθαίρετες γενικεύσεις όχι μόνο για τη συμπεριφορά των Ελλήνων στους δρόμους αλλά και την ευρύτερη κοινωνική αγωγή τους. Ο πρώτος συνομιλητής θεωρεί - εσφαλμένα - ότι ο κακός τρόπος οδήγησης μιας μερίδας Ελλήνων είναι δηλωτικός της έλλειψης σωστών τρόπων συμπεριφοράς και στις κοινωνικές σχέσεις τους.

Αντίθετα ο δεύτερος συνομιλητής αναφέρει τις γενικεύσεις και προσδίδει στην άποψή του ένα πιθανολογικό χαρακτήρα παραδεχόμενος από τη μια όσες παρατηρήσεις του συνομιλητή του θεωρεί εύστοχες, αλλά από την άλλη αντικρούοντας την άποψη του, ότι συνιστούν αδιαμφισβήτητα τεκμήρια της κακής κοινωνικής αγωγής των Ελλήνων. Ωστόσο μερικά από τα αντεπιχειρήματα του δεύτερου συνομιλητή δεν ευσταθούν λογικά.



Αφού μελετήσετε την §Β. Επίκληση στο συναίσθημα (του δέκτη)

στη σελίδα 41 του βιβλίου Έκφραση – Έκθεση, να απαντήσετε στα ερωτήματα:

Πότε πιστεύετε ότι είναι χρήσιμη ως τρόπος πειθούς η επίκληση στο συναίσθημα;

Η επίκληση στο συναίσθημα είναι ιδιαίτερα χρήσιμος τρόπος πειθούς όταν δεν είναι αρκετή η επίκληση στη λογική του δέκτη - ακροατηρίου. Όταν δεν υπάρχουν αρκετά επιχειρήματα είναι εύκολο και πολλές φορές πιο αποτελεσματικό να ανατρέξει κανείς στο συναίσθημα και όχι στη λογική.

Σε ποια συναισθήματα στοχεύει κυρίως αυτός ο τρόπος πειθούς;

Τα συναισθήματα στα οποία στοχεύει συνήθως ο ρήτορας στην επίκληση στο συναίσθημα είναι η οργή, η πραότητα, η αγάπη, το μίσος, ο φόβος, η εμπιστοσύνη, ο οίκτος, η αγανάκτηση, ο φθόνος, η ντροπή, η περιφρόνηση και γενικά όλα όσα θα μπορούσαν να θεωρηθούν έντονα συναισθήματα - πάθη.

Ποιες παραμέτρους πρέπει να λάβει υπόψη ο «ρήτορας»;

Οι τρεις παράμετροι που πρέπει να λαμβάνει υπόψη ο ρήτορας σχετικά με την επίκληση στο συναίσθημα είναι το περιεχόμενο του ακροατηρίου, δηλαδή προς ποιους απευθύνει την επίκλησή του, ποια αίτια θα μπορούσαν να προκαλέσουν το συγκεκριμένο συναίσθημα, και η διάθεση στην οποία πρέπει να βρίσκεται το ακροατήριο για να κυριευθεί από το συγκεκριμένο συναίσθημα.

Ποιοι κίνδυνοι παραμονεύουν συνήθως με αυτό τον τρόπο πειθούς;

Δυστυχώς μερικές φορές γίνεται κατάχρηση της επίκλησης το συναίσθημα από αδίστακτους ανθρώπους οι οποίοι εκμεταλλευόμενοι τα συναισθήματα, την έλλειψη σύνεσης και μόρφωσης, τις προκαταλήψεις, τα όνειρα, τους φόβους και τις προσδοκίες του κοινού ανθρώπου προσπαθούν να πετύχουν το σκοπό τους χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε μέσα και κινδυνολογίες.



Αφού μελετήσετε την §Γ. Επικλήση στο «ήθος» (του πομπού)

στη σελίδα 43 του βιβλίου Έκφραση – Έκθεση, να απαντήσετε στο ερώτημα του σχολικού σας βιβλίου:

Να σχολιάσετε το ήθος του ομιλητή

Ο ομιλητής δίνει την εντύπωση ενός σοβαρού και συνετού ανθρώπου που έχει πλήρη επίγνωση των πολιτικών ευθυνών του απέναντι στον ελληνικό λαό. Τονίζει ότι δεν αισθάνεται αρχηγός μιας κομματικής παράταξης αλλά άνθρωπος πρωτοπόρος και ηγέτης που επιθυμεί να ενώσει ολόκληρο το λαό. Διαπνέεται από υψηλά οράματα και επωμίζεται με θάρρος το δύσκολο καθήκον της εθνικής κι όχι προσωπικής του προόδου. Υπογραμμίζει ότι δεν θα προτάξει το κομματικό και προσωπικό συμφέρον του έναντι του συλλογικού καλού, επιθυμώντας έτσι να υποστηρίξει πως η πολιτική του δράση βασίζεται πάνω σε στέρεες ηθικές αρχές. Τέλος, προσπαθεί να πείσει τους ακροατές του ότι διαθέτει ψυχικό σθένος και δύναμη, ότι δεν πρόκειται να υποχωρήσει έναντι οποιασδήποτε αντιξοότητας κι ότι διακρίνεται από βαθιά πίστη στην ορθότητα των πολιτικών ιδεών του.



Από το σχολικό βιβλίο Έκφραση – Έκθεση, σελίδες 46 - 48

► Να δώσετε τη σημασία των παρακάτω λέξεων προσέχοντας τη σύνθεσή τους. Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας πέντε από τις λέξεις αυτές να σχηματίσετε προτάσεις.

- Ορθολογισμός = ορθή κρίση, σκέψη, λογική, ευθυκρισία
- Ευθυκρισία = η ικανότητα να σκέφτεται κανείς νηφάλια, ορθά και δίκαια, ορθολογισμός
- Απόρροια = αποτέλεσμα, συνέπεια, επακόλουθο
- Απότοκος = αποτέλεσμα, συνέπεια, επακόλουθο
- Προσεταιρισμός = συμπαράταξη
- Πειθαναγκασμός = εκβιασμός, καταναγκασμός
- Στρεψοδικία = κακοδικία
- Δειγματοληψία = λήψη δείγματος για σκοπούς έρευνας ή μελέτης
- Εμπαιγμός = χλευασμός, παραπλάνηση, απάτη, κοροϊδία
- Συμπαιγνία = τέχνασμα, συνωμοσία, πλεκτάνη
- Ραδιούργος = δολοπλόκος, συνωμότης, σκευωρία
- Ευλογοφανής = λογικοφανής, αληθοφανής, πιθανός, ενδεχόμενος
- Αυτόδηλος = ολοφάνερος, πρόδηλος, έκδηλος αυταπόδεικτος
- Χειραγωγώ = ελέγχω, ποδηγετώ, καθυποτάσσω
- Δημαγωγώ = λαϊκίζω, ποδηγετώ / χειραγωγώ το λαό

► Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω φράσεων επιλέγοντας σε κάθε περίπτωση μια από τις ακόλουθες λέξεις (περισσεύουν δύο λέξεις):

παραχάραξη (διαστρέβλωση, παραποίηση), χειροπιαστές, επιχειρημάτων, δικολάβος, παραλογισμούς, στρεψόδικος, χονδροειδή λάθη, αποκαταστήσεις, παρέταξε (πρόβαλε, εξέθεσε, παρουσίασε), εξουδετέρωσαν (αναίρεσαν, ανασκεύασαν, ανέτρεψαν), πλεκτάνες, ραδιούργος, μεταστρέψουν, σοφιστείες, εικασίες, κλιμάκωση, διαφωτίζει, ορθολογισμό, χειραγώγηση, αναπόφευκτο (αναπότρεπτο), παρασύρει, ψυχρή

- Η **διαστρέβλωση** της αλήθειας αποτελεί μόνιμη μέθοδο, για να παρουσιάζει τα πράγματα, έτσι ώστε τελικά κανείς να μην τον πιστεύει.
- Ο μάρτυρας **παρέταξε** μια αλυσίδα αλληλοσυγκρουόμενων **επιχειρημάτων** που οι συνήγοροι του αντιδίκου **εξουδετέρωσαν** πολύ εύκολα.
- Δε χρησιμοποιείς **χειροπιαστές** αποδείξεις. Έτσι η συλλογιστική σου πορεία δεν οδηγεί σε ακλόνητο συμπέρασμα.
- Είναι **δικολάβος** και **στρεψόδικος**. Αντί να προβάλλει σοβαρά επιχειρήματα, μεταχειρίζεται συνεχώς **σοφιστείες**.
- Οι άστοχοι χειρισμοί τον οδήγησαν σε **χονδροειδή λάθη** και μερικές φορές σε **παραλογισμούς**.
- Μετά τον έλεγχο των στοιχείων και την εξακρίβωση του λάθους, οφείλεις να **αποκαταστήσεις** την αλήθεια.
- Αυτά που ισχυρίζεται δεν αποτελούν αυταπόδεικτη αλήθεια. Είναι απλές **εικασίες**.
- Είναι εγκεφαλικός τύπος και διακρίνεται για τον ορθολογισμό του.
- Αντιμετωπίζει τα προβλήματά του με **ψυχρή** λογική, χωρίς ιδιαίτερους συναισθηματισμούς.
- Η παιδεία δεν πρέπει να στηρίζεται στον πειθαναγκασμό και τη **χειραγώγηση** γιατί το **αναπόφευκτο** αποτέλεσμα μιας τέτοιας διαπαιδαγώγησης είναι η δημιουργία ανελεύθερων και άβουλων ατόμων.
- Τα δικτατορικά καθεστώτα χρησιμοποιούν ως ισχυρό μέσο πίεσης την προπαγάνδα, για να **μεταστρέψουν** την κοινή γνώμη.
- Είναι άνθρωπος **ραδιούργος** που μηχανορραφεί ασύστολα και **παρασύρει** σε **πλεκτάνες** τα θύματά του.



Αφού μελετήσετε τα φυλλάδια που σας έχουν δοθεί σχετικά με την Πειθώ να μελετήσετε τη σελίδα 40 του σχολικού βιβλίου και το κείμενο του Ε. Βενιζέλου, να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν:

Για ποιους λόγους καταφεύγει κάποιος που επιχειρηματολογεί στην επίθεση του ήθους του αντιπάλου;

Οι κυριότεροι και συνηθέστεροι λόγοι για τους οποίους καταφεύγει κάποιος στην προσωπική επίθεση εναντίον του ήθους του αντιπάλου είναι

- η αδυναμία του να παραθέσει λογικά επιχειρήματα,
- η προσπάθεια συμπλήρωσης της επιχειρηματολογίας του με στοιχεία εντυπωσιασμού,
- η αντιπαράθεσή του με πρόσωπα τα οποία είναι ευάλωτα σε επικρίσεις ηθικής εξαιτίας της κακής ή παράνομης συμπεριφοράς τους και του ανήθικου βίου τους,
- η παρουσία δεκτών / ακροατηρίου που είναι αμαθείς ή αμόρφωτοι και δεν μπορούν να επεξεργαστούν λογικά τα επιχειρήματα των δύο πλευρών,
- η παρουσία δεκτών / ακροατηρίου οι οποίοι είναι ευαίσθητοι στην επίκληση στην ηθική για λόγους είτε κοινωνικούς είτε θρησκευτικούς είτε ιδεολογικούς, και τέλος
- η εμπάθεια ή η μνησικακία του πομπού εναντίον του αντιπάλου του.

Πότε νομίζετε ότι είναι θεμιτό να ασκείται κριτική στο χαρακτήρα και στην ιδιωτική ζωή του αντιπάλου;

- Η άσκηση κριτικής στο ήθος του αντιπάλου μερικές φορές θα μπορούσε να είναι θεμιτή φτάνει να:
- κινείται εντός των ορίων της κοινωνικής ευπρέπειας και να μη γίνεται φορέας υβριστικών, υποτιμητικών, ρατσιστικών ή μισαλλόδοξων μηνυμάτων,
- χρησιμοποιείται μόνο όταν ο αντίπαλος είναι όντως ηθικά αξιόμεμπτος - κάτι που όμως είναι πολύ υποκειμενικό -
- χρησιμοποιείται ως μέσο δημόσιας αποκάλυψης των συμφεροντολογικών στόχων και της υποκριτικής συμπεριφοράς κάποιου,
- κατηγορεί την υστερόβουλη δράση ανθρώπων όταν αυτοί διεκδικούν ευαίσθητες θέσεις και αξιώματα της πολιτείας τα οποία απαιτούν εντιμότητα και ακεραιότητα χαρακτήρα.

Να διαβάσετε τις σελίδες 45 - 46 του σχολικού βιβλίου και να απαντήσετε στο ερώτημα:

Ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιούν οι δύο ομιλητές στα κείμενά τους για να πετύχουν το στόχο τους;

Στο πρώτο κείμενο ομιλητής επικαλείται σπουδαία ονόματα της αρχαιότητας αλλά και της πιο σύγχρονης εποχής όπως ο Αριστοτέλης και ο Μαρξ αλλά ταυτόχρονα επικαλείται και την ίδια την Επιστήμη και τα ευρήματα / συμπεράσματά της. Στο δεύτερο κείμενο ο συγγραφέας, πέρα από την αναφορά του στο όνομα του Λασσάλ, χρησιμοποιεί και αυτολεξεί αποσπάσματα από τα λεγόμενα / γραφόμενά του.